

Ege Bölgesi

- [İlkçağ](#)'dan beri bölgede yerleşim bölgeleri mevcuttur. Günümüze kadar ayakta kalan [Efes](#) gibi antik kentler mevcuttur. Bölge, [Kurtuluş Savaşı](#)'nın en önemli savaşlarına sahne olmuştur. [Kütahya](#) ve [Afyon](#) bu savaşların geçtiği illerden bazılarıdır.

İl merkezleri baz alındığında Ege Bölgesi sınırları içinde yer alan iller şunlardır:

- [İzmir](#)
- [Manisa](#)
- [Aydın](#)
- [Denizli](#)
- [Kütahya](#)
- [Afyonkarahisar](#)
- [Uşak](#)
- [Muğla](#)

Ege Denizi'nin yerinde eskiden Egeid karası bulunmaktaydı. Bu kara parçasının çökmesi sonucunda bugünkü adalar ve yarımadalar meydana geldi. Bölge dağları kıyıya dik uzandığı için kıyı girintili-çıkıntılı, Enine Kıyı Tipidir. Kıyıda birçok körfez, koy, yarımada ve buruna rastlanır. Edremit, Çandarlı, İzmir, Kuşadası, Güllük, Gökova başlıca körfezleridir. Reşadiye, Bozburun, Dilek ve İzmir - Karaburun başlıca yarımadalarıdır. Ege kıyıları girintili-çıkıntılı olduğu için en uzun kıyımızdır. Muğla, 1.100 km. kıyı şeridi ile en uzun kıyıya sahip ildir.

Dağları

Asıl Ege Bölümü faylanma hareketlerine uğradığı için Kaz Dağı, Madra Dağı, Yunt Dağı, [Bozdağlar], Aydın Dağları faylanma sonucu yüksekte kalmış horstlardır. Bu bölümde, Alaçam, Eğrigöz, Murat ve Sandıklı Dağları vardır.

Ovaları

İç Batı Anadolu Bölümünde Yazılıkaya Platosu, [Tavas]- [Çivril] Banaz-Örencik ovaları vardır. Asıl Ege Bölümünde horstlar arasında kalan grabenler birer [alüvyon](#) ovasıdır. Bunlar Bakırçay, Gediz, Küçük Menderes ve Büyük Menderes ovalarıdır. Bunlar aynı adı taşıyan ve bol alüvyon taşıyan, akarsuları tarafından oluşturulmuştur. Akarsuların döküldükleri yerlerde de delta ovaları da oluşmuştur.

Akarsuları

Bakırçay, [Gediz Nehri](#), [Küçük Menderes Nehri](#), [Büyük Menderes Nehri](#) başlıca akarsularıdır. Anadolu'da Susurluk ve Sakarya kolları da bulunmaktadır.İçeri gidildikçe graben ovaları bulunur.Bu ovalar sonradan oluşmuş dağların çarpmasıyla girintili-çıkıntılı oluşmuştur.

Tarım ve hayvancılık

Bölgenin yurt ekonomisine katkısı daha çok tarım alanındadır. Bölümler arasında iklim ve yeryüzü şekillerinin farklı olmasına bağlı olarak yetiştirilen ürünler arasında da farklılık ve çeşit vardır.

- [Tütün](#): Kıyı ovalarında yetiştirilir. Ülke üretiminin %65'ini yetiştirir. Birinci sıradadır.
- [Pamuk](#): Asıl Ege Bölümündeki alüvyal ovalarda ve özellikle güneye yakın bölgelerde yetiştirilir. Ülke üretiminin %40'ını sağlar. ikinci sıradadır.
- [Zeytin](#): Kıyı kesiminde, özellikle Edremit Körfezi çevresinde yetiştirilir. Birinci sıradadır.
- [İncir](#): En çok Büyük Menderes vadisinde yetiştirilir. Birinci sıradadır.
- [Turunçgiller](#): En çok Akdeniz ikliminin görüldüğü kıyı bölümünde yetiştirilir.
- [Üzüm](#): En çok Gediz Vadisi'nde yetiştirilir. Ülke üretiminin %35'ini sağlarken birinci sırada yer alır. Alaşehir, Sarıgöl ve Turgutlu üzümü meşhurdur.
- [Haşhaş](#): İç Batı Anadolu'da Afyon, Uşak ve Kütahya çevresinde kontrollü olarak yetiştirilir.
- [Şekerpancarı](#): İç Batı Anadolu Bölümü'nde
- [Tahıllar](#): Ege kıyılarında

Yeraltı kaynakları

- [Krom](#): Muğla, Denizli, Kütahya.
- [Demir](#): Balıkesir ve Kütahya. Birinci sıradadır.

- [Linyit](#): Kütahya, Manisa, Muğla ve Denizli. Birinci sıradadır.
- [Civa](#): Uşak ve İzmir. Birinci sıradadır.
- [Bor](#): Kütahya ve Eskişehir.
- [Manganez](#): Uşak, Afyon ve Denizli.
- [Mermer](#): Afyon ve Denizli.
- [Titanyum](#): İzmir ve Manisa. Birinci sıradadır.
- [Zımpara Taşı](#): Muğla, Aydın ve İzmir.
- [Uranyum](#): Manisa, Aydın ve Uşak.
- [Tuz](#): İzmir-Çamaltı. Birinci sıradadır.
- [Altın](#): İzmir (Bergama) ve Uşak (Eşme)'de çıkmaktadır.

Sanayi

Sanayi bakımından [Marmara Bölgesi](#)'nden sonra ikinci sırada gelir. Bölümler arasında gelişmişlik ve sanayi oranı bakımından büyük farklılık vardır. Asıl Ege Bölümü sanayi bakımından daha gelişmiştir. Zaten bölgenin en büyük ve gelişmiş kenti İzmir'de bu bölümde yer alır. İzmir sanayisi, fuarı, ve ihracat limanı ile önemli bir kentimizdir. İzmir'de Aliağa Petrol Rafinerisi de bulunmaktadır. İzmir'de otomotiv, madeni eşya, kimya, seramik, dokuma, çimento, sigara ve zeytinyağı, Edremit ve Ayvalık'ta zeytinyağı, Aydın, Denizli ve Manisa'da dokuma, Uşak'ta şeker, dokuma ve deri, Afyon'da şeker, çimento, kağıt ve mermer, Uşak, Gördes, Kula, Demirci ve Simav'da halıcılık sektörleri vardır.

Bölge ekonomisine ayrıca hidroelektrik, termik santraller ve jeotermal enerji santralleri de katkı sağlar.

Yatağan-Muğla, Tunçbilek-Kütahya, Soma-Manisa'da termik santraller vardır. Türkiye'nin tek jeotermal santrali [Sarayköy, Denizli](#)'de bulunmaktadır. Bölgedeki hidroelektrik santralleri arasında Demirköprü (Demirci, Körübaşı, Salihli-Manisa), Adıgüzel (Güney-Denizli) ve Kemer (Bozdoğan-Aydın) sayılabilir. İzmir, Türkiye'nin en büyük ihracat limanıdır.

Nüfus ve yerleşme

2000 sayımına göre bölgenin nüfusu 8,9 milyondur. Nüfus yoğunluğu km²'ye 96 kişidir. Bu Türkiye ortalamasına biraz üstündedir. En yoğun nüfuslu ikinci bölgedir. Kentsel nüfus daha fazladır (% 61). %65 olan Türkiye ortalamasına yakındır. Nüfus kıyılarda, alüvyal ovalarda yoğunlaşmıştır. İç kesimlere gidildikçe yükseltinin artması ve iklimin setleşmesi nedeniyle nüfus yoğunluğu azalır. Buralarda da nüfus maden işletmelerinin çevresine ve ovalara toplanmıştır. Kıyıda Menteşe Yöresi de dağlık alan olması nedeniyle az nüfuslanmıştır. Nüfus artış hızı binde 16'dır. (Türkiye binde 18,3).

Ekonomi

Tarım

Bölgenin batısında bulunan verimli tarım alanlarında iklim şartları da elverişli olduğu için ticari tarım ürün çeşitliliği fazladır. Yetistirilen ürünler;

- Zeytin (%58): Bölgenin batısındaki çöküntü ovaları ve kenarlarında tarımı yapılabilmektedir. En fazla Edremit-Ayvalık-Burhaniye çevresinde yoğunluk kazanmıştır.
- Üzüm (%40): Manisa, İzmir ve Denizli çevresinde üretilen çekirdeksiz üzümler kurutulmaktadır. Önemli ihracat ürünüdür.
- Hashas (%86): Devlet kontrolünde Afyon basta olmak üzere, Uşak, Kütahya, Denizli ve son olarak ta Manisa'nın bazı ilçelerinde tarımı yapılmaktadır.
- Tütün (%55): Bölgenin batısında Manisa, İzmir, Aydın, Muğla, Denizli çevrelerinde tarımı gelişmiştir.
- İncir (%82): En fazla Aydın çevresinde (B.ve K.Menderes ovalarında) tarımı yapılmaktadır.
- Pamuk (%39): Bölgenin batısındaki bütün çöküntü ovalarında tarımı yapılmaktadır.
- Patates: İzmir-Ödemiş çevresinde yoğun olarak tarımı yapılır.
- Turunçgiller (%11): Bölgenin batısında İzmir'e kadar olan güney kıyılarında tarımı yapılır. Ayrıca iç kesimlere kadar (150-200 km) da sokulabilmektedir. Sebebi dağların denize dik olmasıdır.
- Sebze (%20): Bölgenin batısında kışların ilik geçmesinden dolayı seracılık faaliyetleri ile sebze üretimi bütün yıl yapılabilmektedir.
- Susam (%24): Batıdaki çöküntü ovalarında tarımı yapılabilmektedir.
- Bugday (%10): Bölgenin her yerinde bugday yetistirilebilmektedir. Ancak daha çok İç Batı Anadolu Bölümünde tarımı gelişmiştir.
- Arpa (%14): Tarımı daha çok iç kesimlerde gelişmiştir.
- şeker Pancarı(%11): Afyon , Uşak, Kütahya çevresinde tarımı gelişmiştir.

Hayvancılık

Büyük kentler çevresinde (Izmir-Manisa-Denizli) kümes hayvancılığı, Muğla, Aydın, İzmir, Manisa çevresinde arıcılık, kıyılarda balıkçılık(Bodrum-Marmaris kıyılarında sünger avcılığı da yapılır), Mentese yöresinde kil keçisi yetiştiriciliği gelişmiştir. Ayrıca seker fabrikaları ile büyük kentler çevresinde büyük bas hayvancılık, iç kesimlerde de koyun yetiştiriciliği gelişmiştir.

Madencilik

Linyit: Türkiye’de en fazla linyitin çıkarıldığı ve en kaliteli linyitlerin bulunduğu bölgemizdir. Linyit yatakları fazla olduğu için termik santraller de fazladır. Bölgede Linyit; Manisa(Soma), Aydın, Muğla (Yatağan), Kütahya (Tavşanlı,Tunçbilek, Seyit Ömer, Degirmisaz) ve Denizli çevresinde çıkarılmaktadır.

- Demir: Edremit (Kaz dağı) çevresinde çıkarılır.
- Bor Mineralleri: Kütahya-Emet
- Civa: İzmir, Uşak (Eşme)
- Tuz: İzmir-Çamaltı Tuzlası
- Mermer: Afyon, Kütahya, Manisa çevresi
- Krom: Kütahya, Muğla çevresi.
- Zimparatasi: İzmir-Aydın-Muğla çevresi
- Altın: Bergama-İzmir, Eşme-Uşak
- Dokuma: Denizli, Aydın (Nazilli) İzmir, Manisa .
- Petro-kimya: İzmir-Aliaga.
- Deri-Kösele: İzmir, Manisa, Uşak
- Seker: Afyon, Uşak, Kütahya
- Çini-porselen: Kütahya
- Çimento: İzmir, Denizli, Afyon
- Gübre: Kütahya ,İzmir
- Termik santral: Muğla (Yatağan-Gökova), Manisa-Soma, Kütahya
- Jeotermal enerji santrali: Denizli-Sarayköy
- Hali-Kilim: Uşak, Manisa, Kütahya, Muğla-Milas, Denizli-Tavas.
- Kağıt: Afyon-Çay, İzmir
- Otomotiv: İzmir
- Elektronik esya: İzmir, Manisa, Aydın-Nazilli, Denizli,
- Mobilya: İzmir-Karabağlar
- Deterjan: İzmir, Manisa
- İlaç: İzmir
- Sigara: İzmir, Manisa-Akhisar
- Seramik: Kütahya, Manisa
- Tuğla-Kiremit: Manisa, Aydın

Nüfus

Nüfus bakımından illerin sırası şöyledir *:

1. [İzmir](#) = 3,370,866
2. [Manisa](#) = 1,260,169
3. [Aydın](#) = 953,006
4. [Denizli](#) = 843,122
5. [Afyonkarahisar](#) = 812,416
6. [Muğla](#) = 717,384
7. [Kütahya](#) = 656,716
8. [Uşak](#) = 322,654

* Veriler 2000 yılı nüfus sayımı sonuçlarıdır.

Turizm

Ege Bölgesi, Marmara Bölgesi'nden sonra turizm geliri en fazla ikinci bölgedir. Akdeniz ikliminin görüldüğü kıyılar deniz turizmi açısından zengindir. Bunlardan [Çeşme](#), [Kuşadası](#), [Didim](#), [Bodrum](#) en ünlüleridir. Bölgede İlkçağ uygarlıklarından ve Türk Devletleri'nden kalan tarihi eserlerde turistlerin ilgisini çeken yerlerdir. Bu tarihi yerler İzmir'deki Efes ve Bergama, Milet, Muğla'da Bodrum Kalesi ve Halikarnas Müzesi, Kütahya'da ki Frig Vadisidir.Seferihisar'daki Teos Antik Kenti, Karagöl ve Sığacık Kalesi'dir. [Ulubey-Eşme \(Uşak\)](#) civarlarında derin vadilerle çevrili dünyanın 2. büyük kanyonları bulunmaktadır.Bölge turizminde Denizli'deki dünyaca ünlü [Pamukkale](#)' de önemli yer tutar.